

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 29 września 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, iż P. Ś. z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów o świadczenie usług u płatnika składek (...) spółce z o.o. spółce komandytowej podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu w okresie od dnia 2 maja 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku oraz od dnia 2 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku i ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz zdrowotne P. Ś. z tytułu wykonywania pracy na podstawie umów o świadczenie usług u płatnika składek (...) spółce z o.o. spółce komandytowej w wysokości:

Miesiąc/rok	Kod ubezpieczenia	Podstawa wymiaru składek	Składka na ubezpieczenie zdrowotne			
na ubezpieczenia	na ubezpieczenie					
Emerytalne i rentowe	Chorobowe	Wypadkowe	Zdrowotne			
06-2017	(...)	3 067,00 zł		3 067,00 zł	2 721,65 zł	244,95 zł
07-2017	(...)	2 366,00 zł		2 366,00 zł	2 099,59 zł	188,96 zł
08-2017	(...)	4 673,00 zł		4 673,00 zł	4 146,82 zł	373,21 zł
09-2017	(...)	4 673,00 zł		4 673,00 zł	4 146,82 zł	373,21 zł
10-2017	(...)	6 425,00 zł		6 425,00 zł	5 701,54 zł	513,14 zł
11-2017	(...)	5 257, 00 zł		5 257, 00 zł	4 665,06 zł	419,86 zł
12-2017	(...)	5 257, 00 zł		5 257, 00 zł	4 665,06 zł	419,86 zł
01-2018	(...)	5 257, 00 zł		5 257, 00 zł	4 665,06 zł	419,86 zł
02-2018	(...)	5 257, 00 zł		5 257, 00 zł	4 665,06 zł	419,86 zł
03-2018	(...)	5 257, 00 zł		5 257, 00 zł	4 665,06 zł	419,86 zł

04-2018	(...)	5 257, 00 zł		5 257, 00 zł	4 665,06 zł	419,86 zł
05-2018	(...)	5 257, 00 zł		5 257, 00 zł	4 665,06 zł	419,86 zł
06-2018	(...)	6 852,00 zł		6 852,00 zł	6 080,46 zł	547,24 zł
07-2018	(...)	7 710,00 zł		7 710,00 zł	6 841,85 zł	615,77 zł
08-2018	(...)	7 710,00 zł		7 710,00 zł	6 841,85 zł	615,77 zł
09-2018	(...)	5 257, 00 zł		5 257, 00 zł	4 665,06 zł	419,86 zł
10-2018	(...)	5 257, 00 zł		5 257, 00 zł	4 665,06 zł	419,86 zł
11-2018	(...)	5 257, 00 zł		5 257, 00 zł	4 665,06 zł	419,86 zł
12-2018	(...)	5 257, 00 zł		5 257, 00 zł	4 665,06 zł	419,86 zł

Dla uzasadnienia swojego stanowiska organ rentowy wskazywał, iż charakter zawartych pomiędzy ww. podmiotami umów o dzieło świadczył o tym, że są one umowami o świadczenie usług określonymi w art. 750 k.c., do których stosuje się przepisy o zleceniu.

/decyzja z dnia 29 września 2020 roku – k. 7069-7078 załączonych akt rentowych/

W dniu 4 listopada 2020 roku płatnik składek (...) spółka z o.o. spółka komandytowej z siedzibą w K., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, złożył odwołanie od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę poprzez umorzenie postępowania w sprawie na podstawie art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 105 k.p.a. oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego się kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych.

Zaskarżonej decyzji zarzucono:

I. sprzeczność istotnych ustaleń organu rentowego z treścią zebranego materiału dowodowego wskutek naruszenia przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, a to art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 7 w zw. z art. 77 § 1 w zw. z art. 80 k.p.a. przez dokonanie oceny dowodów:

a) w sposób dowolny poprzez:

- uznanie, że umowa stanowiąca przedmiot decyzji nie spełnia warunków przedmiotowo istotnych umowy o dzieło, pomimo niewskazania żadnej udowodnionej okoliczności potwierdzającej ten fakt, a jedynie odniesienie się do teoretycznego aspektu charakteru istniejącego zobowiązania,

b) w sposób niewszechstronny poprzez:

- nieuzasadnione pominięcie zeznań płatnika, zastrzeżeń do protokołu, zeznań pracowników i osób wykonujących czynności na podstawie umów cywilnoprawnych, ujętych w protokole kontroli, stojących w sprzeczności z zeznaniami przyjętymi za podstawę ustalonego w decyzji stanu faktycznego.

II. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy tj.:

a) naruszenie art. 91 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego niezastosowanie i nieodniesienie się przez Inspektora kontroli Zakładu do złożonych przez płatnika składek zastrzeżeń oraz nieprzeprowadzenie uzupełniających czynności kontrolnych, w zakresie w jakim płatnik składek wykazał, że czynności objęte celem zawartych umów o dzieło stanowiły odrębny przedmiot niematerialny, a jego niedookreślenie wprost w treści umowy było w pełni uzasadnione charakterem i skalą prowadzonej działalności, w szczególności nieodniesienie się do dowodów z dokumentów – umów zawartych w reżimie prawa zamówień publicznych i specyfiki wykonywania określonych czynności w zakresie realizacji takiej umowy przez kontrahentów płatnika,

III. naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

a) naruszenie art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 627 k.c. w zw. z art. 750 k.c. w zw. z art. 734 k.c. poprzez ich błędną wykładnię, skutkującą przyjęciem, że ubezpieczony zawarł umowę o świadczenie usług lub umowę zlecenie, podczas gdy umowa będąca przedmiotem decyzji stanowiła czynność prawną spełniającą essentialia negotii umowy o dzieło,

b) naruszenie art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 83 k.c. w zw. z art. 65 § 2 k.c. poprzez ich błędną wykładnię, skutkującą przyjęciem, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest władny ingerować w ocenę zamiaru, czy celu stron umowy bez wystarczającego zbadania tychże okoliczności w postępowaniu dowodowym i uznanie, że umowa zawarta pomiędzy płatnikiem, a ubezpieczonym ma charakter pozorny i wywołuje skutki prawne odmienne od założonych przez strony,

c) naruszenie art. 355 k.c. poprzez jego błędną wykładnię, skutkującą przyjęciem, że umowy zawierane w reżimie prawa zobowiązań muszą być oceniane przez pryzmat rezultatu wykonania zobowiązania, podczas gdy przywołany przez organ przepis w sposób jasny wskazuje na możliwość każdorazowego zwolnienia się przez dłużnika z odpowiedzialności za zobowiązanie wskutek wykazania należytej staranności.

/odwołanie – k. 3-14/

W odpowiedzi na odwołanie złożonej w dniu 4 grudnia 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych powołując się na argumenty, jak zaskarżonej decyzji. /odpowiedź na odwołanie – k. 15-16/

Na rozprawie w dniu 14 lipca 2022 roku pełnomocnik płatnika składek poparł odwołanie oraz wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. Pełnomocnik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych podtrzymał prezentowane stanowisko w sprawie. /oświadczenie pełnomocnika płatnika składek – e – protokół z dnia 14 lipca 2022 roku – 00:02:28 i dalej, oświadczenie pełnomocnika organu rentowego – e – protokół z dnia 14 lipca 2022 roku – 00:02:29 i dalej/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w K. jest funkcjonalnie, osobowo i kapitałowo powiązana ze spółkami: (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. oraz (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K./bezsporne/

Na podstawie aktu notarialnego z dnia 10 maja 2013 roku powołano (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółkę komandytową z siedzibą w K., której współnikiem jest (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z

siedzibą w K., pełniąc funkcję komplementariusza oraz M. P., będący komandytariuszem. Organem uprawnionym do reprezentacji tej spółki jest M. P., pełniący funkcję Prezesa Zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Wspólnicy uczestniczą w zyskach spółki komandytowej w następujący sposób: 1% (...) sp. z o.o., 99% M. P..

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. prowadzi działalność gospodarczą w zakresie: wykonywania instalacji wodno – kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych; sprzedaży hurtowej niewyspecjalizowanej; działalności w zakresie specjalistycznego projektowania; inżynierii i związanego z nią doradztwa technicznego. Siedziba spółki mieści się pod adresem W. ul. (...). Organem uprawnionym do reprezentacji spółki jest jednoosobowy zarząd, a funkcję Prezesa Zarządu sprawuje M. P., który posiada 95% udziałów w spółce.

/bezsporne, protokół kontroli ZUS na płycie CD (koperta) – k. 39/

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością komandytowa prowadzi działalność gospodarczą m.in. w następujących zakresach: wykonywanie instalacji wodno – kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych, sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana. Siedziba tej spółki także mieści się pod tym samym adresem, co siedziba (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. /bezsporne, protokół kontroli ZUS na płycie CD (koperta) – k. 39/

Na podstawie aktu notarialnego z 12 lipca 2013 r. powołano (...) spółkę z o.o. z siedzibą w K., która prowadzi działalność m.in. w następujących zakresach: wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych, sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana. Siedziba tej spółki także mieści się pod tym samym adresem, co siedziba odwołującego się płatnika składek. Organem uprawnionym do reprezentacji w/w spółki jest jednoosobowy zarząd a funkcję Prezesa Zarządu sprawuje M. P., który posiada 95% udziałów w tej spółce. /bezsporne, protokół kontroli ZUS na płycie CD (koperta) – k. 39/

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa zawierała umowy, odpowiadała za wykonanie umowy. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zajmowały się projektowaniem, wykonaniem dokumentacji, organizowały montaż, obsługiwały organizacyjnie spółkę komandytową. /zeznania świadka R. G. złożone na piśmie – k. 88-88v, zeznania występującego w imieniu płatnika składek M. P. złożone na piśmie – k. 145-145v/

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa kooperuje z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w zakresie pośrednictwa handlowego, usług montażowych instalacji fotowoltaicznych i solarnych oraz z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w zakresie dzierżawy działki, usług serwisowych, usług montażowych instalacji fotowoltaicznych i solarnych.

(...) spółka z o.o. spółka komandytowa z siedzibą w K. uzyskała następujące obroty ze sprzedaży:

- w 2016 r. – 22.600.828,95 zł,

- w 2017 r. – 35.712.865 zł,

- w 2018 r. – 187.477.676,24 zł.

(...) spółka z o.o. z siedzibą w K. osiągnęła zaś następujące obroty ze sprzedaży:

- w 2016 r. – 280.301,83 zł,

- w 2017 r. – 744.260,96 zł,

- w 2018 r. – 2.206.235,65 zł,

których odbiorcą była wyłącznie Spółka komandytowa.

Natomiast (...) spółka z o.o. osiągnęła następujące obroty ze sprzedaży:

- w 2017 r. – 128.373,03 zł,

- w 2018 r. – 1.452.166,40 zł,

a głównym ich odbiorcą była spółka komandytowa (95% przychodów).

Wymienione spółki nie zawarły formalnej umowy o współpracy.

/protokół kontroli ZUS NA PŁYCIE CD (KOPERTA) – K. 39/

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w K. większość umów realizowała w reżimie prawa zamówień publicznych w ramach przetargów organizowanych przez gminy na wykonanie instalacji solarnej, której koszt częściowo jest dofinansowany przez gminę dla jej mieszkańców, a częściowo jest pokrywany przez właścicieli.

Odbywało się to w następujący sposób:

- spółka komandytowa składała ofertę w postępowaniu o udzielenie zamówienia na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych;

- po otwarciu ofert spółka komandytowa organizowała wstępny skład osobowy, który miał wykonać zamówienie, sprowadzał materiały, zawierał wstępne porozumienie w przedmiocie wykonania dokumentacji projektowej;

- później spółka komandytowa powierzała płatnikowi składek wykonanie dokumentacji projektowej, a płatnik składek organizował osoby odpowiedzialne za przygotowanie rzeczonyj dokumentacji technicznej do montażu instalacji fotowoltaicznej, które zatrudniał na umowę o dzieło przed rozstrzygnięciem przetargu – w rzeczonych umowach o dzieło nie było wskazane, ile ma być projektów instalacji, a jedynie był wskazany przedmiot świadczenia, kwota wynagrodzenia, czas trwania umowy;

- następnie spółka komandytowa zawierała umowę z zamawiającym po wyborze najkorzystniejszej oferty i po rozpoznaniu środków ochrony prawnej zgodnie z prawem zamówień publicznych, a potem przekazywała o tym informację płatnikowi składek;

- za rezultat wykonanych prac w ramach wykonanych instalacji odpowiedzialność przed inwestorem ponosiła spółka komandytowa.

/zeznania świadka R. G. złożone na piśmie – k. 88-88v, zeznania występującego w imieniu płatnika składek M. P. złożone na piśmie – k. 145-145v/

W okresie od stycznia 2016 roku do grudnia 2018 roku (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w K. w ramach realizacji przedmiotu działalności zawarła z 12 osobami umowy cywilnoprawne, których przedmiotem było:

- wykonanie ankiet związanych z montażem kolektorów słonecznych na terenie Gminy S.;

- sporządzenie dokumentacji projektowej;

- jednorazowego przygotowania zestawienia danych technicznych kolektorów słonecznych;

- jednorazowego przygotowania dokumentacji projektowej i powykonawczej inwestycji prowadzonej na terenie wyznaczonej gminy;

- przygotowanie dokumentacji do odbioru końcowego na inwestycji w mieście L.;

- opracowanie dokumentacji technicznych do montażu instalacji kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin;
- przygotowania dokumentacji do odbiorów instalacji solarnych wykonywanych w ramach realizacji przetargu na terenie Gminy S.;
- wykonania przeglądów okresowych 175 instalacji solarnych na terenie gminy L.;
- wykonania przeglądów okresowych 135 instalacji solarnych na terenie Gminy L.;
- wykonanie przeglądów instalacji kolektorów słonecznych na terenie Gminy S.;
- przygotowanie dokumentacji do odbiorów instalacji solarnych wykonywanych w ramach realizacji przetargu na terenie Gminy S.”.

/protokół kontroli ZUS na płycie CD – (koperta) k. 39/

Odwołujący - płatnik składek zawarł w dniu 2 maja 2017 roku z P. Ś. sporną umowę, nazwaną umową o dzieło, której przedmiotem było wykonanie przeglądów okresowych 175 instalacji solarnych na terenie Gminy L. w terminie do dnia 31 maja 2017 roku za wynagrodzeniem brutto 3 067,00 zł, płatnym po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

Następnie - w dniu 1 czerwca 2017 roku płatnik składek zawarł z P. Ś. sporną umowę, nazwaną umową o dzieło, której przedmiotem było wykonanie przeglądów okresowych 135 instalacji solarnych na terenie Gminy L. do dnia 30 czerwca 2018 roku za wynagrodzeniem brutto 2 366,00 zł, płatnym w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

Płatnik składek zawarł ponownie w dniu 1 lipca 2017 roku z P. Ś. sporną umowę, nazwaną umową o dzieło, której przedmiotem było wykonanie przeglądów okresowych 135 instalacji solarnych na terenie Gminy L. do dnia 30 września 2017 roku za wynagrodzeniem brutto 5 257,00 zł, płatnym w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

Płatnik składek zawarł ponownie w dniu 1 października 2017 roku z P. Ś. umowę, nazwaną umową o dzieło, której przedmiotem było wykonanie przeglądów okresowych instalacji solarnych na terenie Gminy L. do dnia 31 grudnia 2017 roku za wynagrodzeniem brutto 5 257,00 zł, płatnym w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

Kolejno, płatnik składek zawarł w dniu 2 stycznia 2018 roku z P. Ś. umowę, nazwaną umową o dzieło, której przedmiotem było opracowanie dokumentacji technicznych do montażu instalacji kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin do dnia 31 marca 2018 roku za wynagrodzeniem brutto 5 257,00 zł, płatnym w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

Następnie, płatnik składek zawarł w dniu 1 kwietnia 2018 roku z P. Ś. umowę, nazwaną umową o dzieło, której przedmiotem było opracowanie dokumentacji technicznych do montażu instalacji kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych do dnia 30 czerwca 2018 roku za wynagrodzeniem brutto 5 257,00 zł, płatnym w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

Kolejno, płatnik składek zawarł w dniu 14 maja 2018 roku z P. Ś. aneks do umowy nazwanej umową o dzieło nr (...), według którego od 14 maja 2018 roku P. Ś. przysługiwało wynagrodzenie w wysokości 6 600,00 zł netto za pełny miesiąc.

Płatnik składek zawarł w dniu 29 czerwca 2018 roku z P. Ś. sporną umowę, nazwaną umową o dzieło, której przedmiotem było opracowanie dokumentacji technicznych do montażu instalacji kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin do dnia 31 lipca 2018 roku za wynagrodzeniem brutto 7 710,00 zł, płatnym w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

Płatnik składek zawarł w dniu 1 sierpnia 2018 roku z P. Ś. sporną umowę, nazwaną umową o dzieło, której przedmiotem było opracowanie dokumentacji technicznych do montażu instalacji kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin do dnia 30 września 2018 roku za wynagrodzeniem brutto 5 257,00 zł, płatnym w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

Płatnik składek zawarł w dniu 1 października 2018 roku z P. Ś. sporną umowę, nazwaną umową o dzieło, której przedmiotem było opracowanie dokumentacji technicznych do montażu instalacji kolektorów słonecznych na budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie wyznaczonych gmin do dnia 31 grudnia 2018 roku za wynagrodzeniem brutto 5 257,00 zł, płatnym w ciągu 10 dni po przyjęciu dzieła i wystawieniu rachunku przez wykonawcę.

W powyższych okresach trwania umów P. Ś. nie posiadał innego tytułu do ubezpieczeń społecznych.

/akta kontroli ZUS, w tym kserokopie umów o dzieło oraz kserokopie szczegółowych list płac za sporne okresy na płycie CD – koperta – k. 39/

P. Ś. z tytułu zawartych umów cywilnoprawnych osiągnął następujące przychody:

- 06.2017 – 3 067,00 zł;
- 07.2017 – 2 366,00 zł;
- 08,09.2017 – 4 673,00 zł;
- 10.2017 – 6 425,00 zł;
- 11,12.2017 – 5 257,00 zł;
- 01-05.2018 – 5 257,00 zł;
- 06.2018 – 6 852,00 zł;
- 07,08.2018 – 7 710,00 zł;
- 9-12.2018 – 5 257,00 zł.

/akta kontroli ZUS, w tym kserokopie rachunków do umów cywilnoprawnych oraz kserokopie szczegółowych list płac za sporne okresy na płycie CD – koperta – k. 39/

Zamiarem zawarcia umów było terminowe wykonanie określonych zakresów prac stanowiących etapy procesu danej inwestycji. Przedmiotem umów były czynności podejmowane w cyklu prac związanych z daną inwestycją. Czynności te nie prowadziły do jednorazowego rezultatu, lecz stanowiły kolejne etapy procesu danej inwestycji. Prace te były częścią składową inwestycji prowadzonej przez (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółkę komandytową z siedzibą w K., która odpowiadała za rezultat prac przed inwestorem. /zeznania świadka M. K. złożone na piśmie – k. 90-91, zeznania świadka K. W. złożone na piśmie – k. 86-87/

Całość wykonywanych prac inwestycyjnych nadzorował G. K. na podstawie zawartej umowy cywilnoprawnej, który pełnił funkcję kierownika inwestycji. Do każdej inwestycji przypisywano koordynatorów. /zeznania świadka K. W. złożone na piśmie – k. 86-87/

Do umów cywilnoprawnych załączano ewidencje czasu pracy, w których wykazywano wyłącznie ilość przepracowanych godzin w poszczególnych miesiącach bez wskazania konkretnego dnia. /zeznania świadka M. K. złożone na piśmie – k. 90-91, zeznania świadka K. W. złożone na piśmie – k. 86-87/

Zleceniobiorców i wykonawców dobierano według doświadczenia, umiejętności, wiedzy. /zeznania świadka R. G. złożone na piśmie – k. 88-88v/

Audyty przybierały formy rysunków technicznych z opisem technicznym. Ankieta miała charakter formularza zawierającego obliczenia dotyczące faktycznego zapotrzebowania na instalację u klienta. Dokumentacja techniczna w zależności od stopnia złożoności była opisem technicznym zawierającym badanie zgodności z normami, rysunki techniczne, obliczenia, czasem dodatkowe uwagi. Wszystkie posiadały formę papierową lub elektroniczną w zależności od zapotrzebowania zamawiających. Po przeglądach sporządzano protokoły przeglądów serwisowych, które zawierały opis usterki oraz sposób jej usunięcia, ewentualnie przeprowadzony montaż, który był potrzebny do usunięcia usterki. /zeznania świadka R. G. złożone na piśmie – k. 88-88v/

Powyższy stan faktyczny został ustalony przez Sąd na podstawie dokumentów zgromadzonych w toku postępowania, w tym znajdujących się w aktach kontroli ZUS. Ich autentyczność nie była kwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu, stąd też uznano je za wiarygodny materiał dowodowy.

Jako, iż przedmiotem ustaleń tutejszego Sądu była weryfikacja, czy zawarte pomiędzy (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółką komandytową a P. Ś. umowy nazwane „umowami o dzieło” w rzeczywistości posiadały cechy umów o świadczenie usług, Sąd oparł się na zeznaniach świadków i posiłkowo – występującego w imieniu płatnika składek – M. P. w zakresie istotnym dla wydania merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie.

Sąd nie dał jednak wiary zeznaniom świadka R. G. w granicach twierdzeń, jakoby osoby, z którymi zawierano umowy zobowiązujące ich do wykonania określonej dokumentacji technicznej, posiadały wiedzę o szczegółowych wytycznych dotyczących owej dokumentacji. Okoliczności te nie zostały w żaden sposób udowodnione.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie spór sprowadzał się do ustalenia, czy łączące (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółkę komandytową z siedzibą w K. i zainteresowanego P. Ś. umowy cywilnoprawne miały charakter umów o dzieło, czy też umów o świadczenie usług.

Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe) oraz opłacania składek na te ubezpieczenia regulują przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2022r., poz. 1009).

W myśl art. 6 ust. 1 pkt 4 powołanej ustawy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które wykonują na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia oraz osobami z nimi współpracującymi, z zastrzeżeniem ust. 4.

Stosownie natomiast do art. 12 ust. 1 ustawy obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym nie podlegała natomiast osoba wykonująca pracę na podstawie umowy o dzieło.

Z mocy art. 13 pkt 2 powołanej ustawy zleceniobiorcy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają od dnia oznaczonego w umowie, jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Stosownie do art. 36 ust. 1 ww. aktu prawnego każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Obowiązkiem płatnika składek – z mocy art. 46 ust. 1 i art. 47 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – jest obliczanie, rozliczanie i opłacanie należnych składek za każdy miesiąc kalendarzowy oraz przesyłanie w wyznaczonym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłacanie składek za dany miesiąc.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 i 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 (to jest przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu umowy agencyjnej lub umowy zlecenia), jeżeli w umowie określono odpłatność za jej wykonywanie kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie. Natomiast art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi, iż podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2.

Zgodnie natomiast z brzmieniem art. 81 ust.1, 5, 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2021 r., poz.1285) do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób zatrudnionych na podstawie umowy o świadczenie usług, stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe tych osób, bez stosowania ograniczeń o których mowa w art. 19 ust.1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Jakkolwiek w polskim prawie obowiązuje zasada swobody zawierania umów, to jednak w postępowaniu przed Sądem dopuszczalne jest badanie rzeczywistego charakteru prawnego łączącej strony umowy. W szczególności, Sąd ma obowiązek badać, czy dane postanowienia zawarte w umowie, czy też okoliczności związane z jej wykonywaniem nie wskazują, że strony zawierając danego rodzaju umowę nie wykroczyły poza granice swobody kontraktowej wyznaczonej zgodnie z art. 353¹ k.c. m.in. przez kryteria właściwości – natury stosunku prawnego wynikającego z zawartej umowy.

W tej sytuacji najistotniejszym zadaniem Sądu okazała się ocena rzeczywistego charakteru czynności wykonywanych przez zainteresowanego na rzecz płatnika i ustalenie, czy wykonywał on określone „dzieło”, czy też tylko świadczył na jego rzecz usługi, o charakterze zbliżonym do zlecenia.

Dokonując oceny zawartych przez płatnika z zainteresowanym umów należy wskazać, że zarówno umowa zlecenia jak i umowa o dzieło to podstawowe kontrakty usługowe, konkurencyjne w stosunku do umowy o pracę. Różnica między tymi dwoma rodzajami umów jest dla podmiotów zatrudniających bardzo istotna, bowiem wiąże się z różnymi konsekwencjami prawnymi, a także finansowymi. I tak, podczas gdy umowy o dzieło rodzą określone obowiązki z punktu widzenia ubezpieczeń społecznych odnośnie naliczania i odprowadzania składek ubezpieczeniowych tylko wówczas, gdy są zawierane z własnymi pracownikami, to umowy zlecenia pociągają za sobą skutki ubezpieczeniowe bez względu na to, z kim są zawierane - z własnym pracownikiem, czy z osobą z zewnątrz (art. 6 ust. 1 punkt 4 ww. ustawy systemowej). Zatem jeśli dana umowa zostanie błędnie uznana nie za umowę o dzieło, ale za umowę zlecenia, to naliczenie w stosunku do niej składek na ubezpieczenia społeczne będzie niedozwolone, podobnie jak brak naliczenia składek w przypadku umowy zlecenia, która niewłaściwie została zakwalifikowana, jako umowa o dzieło.

Stosownie do treści art.734 § 1 k.c. przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Zgodnie z treścią przepisu art. 750 k.c. do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. Ma to miejsce wtedy, gdy przedmiotem umowy jest dokonywanie czynności faktycznych, natomiast umowa taka nie jest unormowana w przepisach dotyczących innych umów np. agencyjnej, komisu itp. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 8 października 2013 r., III AUa 401/13 LEX nr 1386066)

Zgodnie zaś z treścią art. 627 k.c. przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia.

Umowę o dzieło zalicza się do kategorii „umów rezultatu” i przeciwstawia umowie zlecenia - jako „umowie o staranne wykonanie usługi”. W odróżnieniu od umowy zlecenia, umowa o dzieło wymaga, by starania przyjmującego zamówienie doprowadziły w przyszłości do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu.

Celem umowy o dzieło nie jest czynność (samo działanie) lub zaniechanie, które przy zachowaniu określonej staranności prowadzić ma do określonego w umowie rezultatu, lecz samo osiągnięcie tego rezultatu, pozostające poza zakresem obowiązków świadczącego. Przy umowie o dzieło chodzi o coś więcej, o osiągnięcie określonego rezultatu, niezależnie od rodzaju i intensywności świadczonej w tym celu pracy i staranności. Odpowiedzialność przyjmującego zamówienie, w wypadku nieosiągnięcia celu umowy, jest więc odpowiedzialnością za nieosiągnięcie określonego rezultatu, a nie za brak należytej staranności. Przedmiotem umowy o dzieło, w ujęciu Kodeksu cywilnego, jest więc przyszły, z góry określony, samoistny, materialny lub niematerialny, lecz obiektywnie osiągalny i w danych warunkach pewny rezultat pracy i umiejętności przyjmującego zamówienie, którego charakter nie wyklucza możliwości zastosowania przepisów o rękojmi za wady. Wymaga podkreślenia, że przedstawiony zespół cech konstytutywnych występować musi łącznie (A. Brzozowski /w:/ System prawa prywatnego, Prawo zobowiązań – część szczegółowa, Tom 7, wydanie 3, pod red. J. Rajskego, Wydawnictwo C.H. Beck - Instytut Nauk Prawnych PAN, Warszawa 2011, s. 390-391).

Tymczasem umowa zlecenia takiego rezultatu - jako koniecznego do osiągnięcia - nie akcentuje. Elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia nie jest zatem wynik, lecz starania podejmowane w celu osiągnięcia tego wyniku (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 21 grudnia 1993 r. III AUr 357/93; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 26 stycznia 2006 r. III AUa 1700/05; wyrok Sądu Najwyższego z 13 marca 1967 r., I CR 500/66).

Natomiast cechą konstytutywną dzieła jest samoistość rezultatu, która wyraża się przez niezależność powstałego rezultatu od dalszego działania twórcy oraz od osoby twórcy. Z chwilą ukończenia dzieła staje się ono niezależną od twórcy, autonomiczną wartością w obrocie (W. Czachórski, Zobowiązania, 2007, s. 463; A. Brzozowski, Odpowiedzialność przyjmującego zamówienie za wady dzieła, Warszawa 1986, s. 15; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 7 maja 2013 roku III AUa 1136/12).

Dokonując kwalifikacji konkretnej umowy należy w pierwszej kolejności badać, czy świadczenie będące przedmiotem zobowiązania ma cechy dzieła. Dzieło stanowi zawsze zjawisko przyszłe, jest czymś, co w chwili zawarcia umowy nie istnieje, lecz ma dopiero powstać w jakiejś określonej przyszłości. Rezultat, na jaki umawiają się strony, musi być z góry określony i może przyjmować zarówno postać materialną jak i niematerialną. Cechą konstytutywną umowy o dzieło jest, aby rezultat ten był obiektywnie osiągalny i w konkretnych warunkach pewny. Dzieło musi mieć indywidualny charakter i odpowiadać osobistym potrzebom zamawiającego. Podkreślenia także wymaga, że celem umowy o dzieło nie jest czynność (samo działanie lub zaniechanie), która przy zachowaniu należytej staranności prowadzić ma do określonego w umowie rezultatu, lecz samo osiągnięcie tego rezultatu. W umowie o dzieło chodzi zawsze o osiągnięcie umówionego rezultatu, niezależnie od rodzaju i intensywności świadczonej w tym celu pracy i staranności.

W umowie zlecenia można zaś wskazać rezultat, który powinien być osiągnięty, a podejmujący zlecenie powinien podejmować starania by go osiągnąć. Jednak w odniesieniu do umowy zlecenia po pierwsze nie da się określić zamierzonego rezultatu w sposób pewny, a po drugie nie sposób przewidzieć, w jakim stopniu zostałby on osiągnięty.

W odróżnieniu od umowy zlecenia, umowa o dzieło wymaga, by starania przyjmującego zamówienia doprowadziły do konkretnego, w przyszłości, indywidualnie oznaczonego rezultatu. Umowa zlecenia nie akcentuje tego rezultatu, jako koniecznego do osiągnięcia, nie wynik zatem (jak w umowie o dzieło), lecz starania w celu osiągnięcia tego wyniku, są elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia, to jest przedmiotem istotnym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 21 grudnia 1993 r., III AUr 357/93).

Sposób wykonania dzieła pozostawiony jest, w zasadzie, uznaniu, przyjmującego zamówienie, byleby dzieło miało przymioty ustalone w umowie lub wynikające z charakteru danego dzieła. Przyjmujący zamówienie nie ma także, co do zasady, obowiązku osobistego wykonania dzieła, chyba, że wynika to z umowy lub charakteru dzieła (np. dzieło artystyczne). Ryzyko nieosiągnięcia rezultatu zawsze obciąża przyjmującego zamówienie. Przy czym odpowiedzialność przyjmującego zamówienie w wypadku nieosiągnięcia celu umowy, jest odpowiedzialnością za nieosiągnięcie określonego rezultatu, a nie za brak należytej staranności (por. wyrok Sądu Najwyższego z 28 marca 2000 r., II UKN 386/99).

Z umową rezultatu, mamy do czynienia wtedy, gdy spełnienie świadczenia, przez dłużnika, polega na doprowadzeniu do określonego efektu. W tego typu umowach jedynie taki stan będzie uznany za wykonanie zobowiązania. Z kolei, z umową starannego działania, jest związany obowiązek dłużnika działania w sposób sumienny w kierunku osiągnięcia danego rezultatu, przy czym już samo sumienne działanie jest spełnieniem świadczenia, niezależnie czy ostatecznie zostanie osiągnięty zamierzony rezultat czy nie.

Należy podkreślić, że umowę o dzieło zdefiniowano w art. 627 k.c. jako zobowiązanie do wykonania oznaczonego dzieła za wynagrodzeniem. Starania, przyjmującego zamówienie, w umowie o dzieło, mają doprowadzić, w przyszłości, do konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu, za wynagrodzeniem zależnym od wartości dzieła (art. 628§1 k.c., art. 629 k.c., art. 632 k.c.). Umowa o dzieło zakłada swobodę i samodzielność w wykonywaniu dzieła, a jednocześnie nietrwałość stosunku prawnego, gdyż wykonanie dzieła ma charakter jednorazowy i jest zamknięte terminem wykonania. Przyjmuje się, że rezultat, o który umawiają się strony, musi być z góry określony, mieć samoistny byt obiektywnie osiągalny i pewny.

Wykonanie dzieła, najczęściej, przybiera postać wytworzenia rzeczy lub dokonania zmian, w rzeczy już istniejącej (naprawienie, przerobienie, uzupełnienie). Takie dzieła są rezultatami materialnymi umowy, zawartej między stronami, weryfikowalnymi ze względu na istnienie wad (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2000 roku, IV CKN 152/00).

Poza rezultatami materialnymi, istnieją, także, rezultaty niematerialne, które mogą, ale nie muszą być ucieleśnione w jakimkolwiek przedmiocie materialnym. W każdym razie takim rezultatem nieucieleśnionym w rzeczy nie może być czynność, a jedynie jej wynik, dzieło bowiem musi istnieć w postaci postrzegalnej, pozwalającej nie tylko odróżnić je od innych przedmiotów, ale i uchwycić istotę osiągniętego rezultatu. Dzieło musi być możliwe do zweryfikowania już na etapie podpisania umowy, musi mieć charakter niestandardowy, niepowtarzalny, wypełniać kryterium twórcze, indywidualne.

Ponadto wskazać należy, że umowa o dzieło nie polega wykonywaniu powtarzalnych czynności (por. wyrok Sądu Najwyższego z 26 marca 2013 r. II UK LEX 1341964), ale na osiągnięciu określonego rezultatu. Szereg kolejnych czynności, które składają się na zorganizowany cykl produkcyjny, nawet jeśli prowadzi do wymiernego efektu, nie może być rozumiany jako jednorazowy rezultat i kwalifikowany jako realizacja umowy o dzieło.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z 16 czerwca 2014r. w sprawie III AUa 799/14, (Legalis Numer 1337341) trafnie wykazał, że istotą umowy o dzieło jest doprowadzenie do konkretnego, jednostkowego rezultatu z góry ustalonego przez strony. W odróżnieniu od pracowniczego, czy usługowego zatrudnienia umową o dzieło mogą być więc objęte jedynie incydentalne prace (wypadkowe,) dla wykonania których nie jest wystarczająca staranna praca, lecz wymagane jest osiągnięcie wymiernego, jednorazowego efektu. Bieżąca działalność podmiotu nie może odbywać się w formie realizowania jednostkowych umów o dzieło na poszczególne cykle działalności. Cywilnoprawna umowa o dzieło, nie

stanowi, bowiem, podstawy prawnej dla zatrudniania osób przy zwykłej działalności podmiotu; w takiej sytuacji mamy do czynienia, w istocie z zatrudnianiem pracowników, ze wszystkimi rygorami wynikającymi z kodeksu pracy, a co najwyżej, dla wykonania doraźnych usług, z zatrudnieniem zleceniobiorców. Wymaga też podkreślenia, że korzyści z zatrudnienia pracowników czerpią nie tylko sami zatrudnieni i pracodawca (co prawda mniejsze niż przy zatrudnieniu wykonawców dzieł), ale też państwo. Stąd, nawet gdy strony umowy o dzieło nie są zainteresowane inną formą prawną niż umowa o dzieło, bo dysponują już tytułem do ubezpieczeń społecznych, to i tak umowa o dzieło, realizowana w warunkach pracy odbywanej w bieżącym cyklu działalności podmiotu, jest nieważna. Dzieje się tak, ponieważ warunki jej realizacji nie odpowiadają naturze prawnej tego rodzaju umowy, a nadto jest zawierana z pokrzywdzeniem interesów państwa, na rzecz którego w określonych sytuacjach faktycznych każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie (art. 84. Konstytucji RP).

Od umowy o dzieło, odróżnić należy umowę o świadczenie usług (art. 750 k.c.), do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Umowa o świadczenie usług jest umową starannego działania, zatem jej celem jest wykonywanie określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia rezultatu. Spełnieniem świadczenia jest samo działanie w kierunku osiągnięcia danego rezultatu. Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z 26 stycznia 2006r., III AUa 1700/05, OSA 2008, z. 3, poz. 5, stwierdził, że jednym z kryteriów pozwalających na odróżnienie umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług jest możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych (podobnie SN w wyroku z 3 listopada 2000 r., IV CKN 152/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 63).

Na zasadach wynikających z Kodeksu cywilnego (art. 471 k.c.) - wykonujący usługę również odpowiada za należyte wykonanie zobowiązania. Sam fakt więc, że zleceniodawca przeprowadza kontrolę jakości wykonania usługi (innymi słowy bada zachowanie przez usługodawcę należytej staranności) nie stanowi o tym, że czynność taka stanowi sprawdzian umówionego rezultatu na istnienie wad fizycznych i przemawia za zakwalifikowaniem umowy, jako umowa o dzieło.

Nadzór nad wykonywaniem czynności przewidzianych umową, oraz określenie miejsca i sposobu pracy typowe są raczej dla umowy o świadczenie usług, gdzie liczy się bieżąca staranność pracy i wykonywanie poszczególnych czynności zgodnie ze wskazaniami kontrahenta i w sposób przez niego oznaczony, nie zaś dla umowy o dzieło, gdzie liczy się jedynie rezultat w postaci wykonanego dzieła. W przypadku umowy o dzieło występuje większa swoboda organizacyjna wytwórcy.

Sąd miał na uwadze, iż w sprawach o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym, w których organ rentowy kwestionuje prawidłowość zawarcia umowy o dzieło, zasada swobody umów wyrażona w art. 353¹ k.c. nie może zniwelować zasady podlegania ubezpieczeniu społecznemu, bowiem ta ostatnia należy do norm o charakterze *ius cogens* (por. wyrok Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2017 r., II UK 518/15, Lex nr 2209108).

Oznacza to też, że w powyższym kontekście decydującej wagi nie można przypisać treści oświadczeń woli stron, zwłaszcza że sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych są sprawami cywilnymi w ujęciu formalnym (art. 1 k.p.c.). Aspekt oświadczenia woli, w przypadku ustalania podlegania ubezpieczeniu społecznemu, należy traktować jako jeden z czynników równorzędnych branych pod uwagę w tym procesie.

Odnosząc powyższe rozważania do spornych umów, zawartych z zainteresowanym uznać należy, że umowy te nie odpowiadają, w swoim wykonaniu, umowom o dzieło.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy zważył, że przedmiot badanych umów określony został zbyt ogólnie, nie został zindywidualizowany oraz ustalony w sposób obiektywnie weryfikowalny. Nie sprecyzowano na czym miało to polegać, czy też do jakiego, ewentualnie wyniku/rezultatu, miały wykonywane przez zainteresowanego prace doprowadzić. Nie wskazano również, ile i jaką dokumentację techniczną w ramach spornych umów miał on opracować. Jest to istotne o tyle, że umowa o dzieło jako umowa rezultatu musi zawierać kryteria, w oparciu o które możliwa będzie weryfikacja jej wykonania. Oznacza to, że wykonujący musi wiedzieć w oparciu o jakie przesłanki (parametry) dane dzieło ma być wykonane. Przesłanki te muszą mieć charakter cech indywidualnych. Sąd zważył, że brak indywidualizacji

przedmiotu analizowanych umów, był poniekąd zamierzony przez płatnika i wynikał, przede wszystkim, z charakteru prac powierzonych zainteresowanemu, które miały być wykonywane cyklicznie w zakresie, jakim na bieżąco, według potrzeb, w zależności od wyników przetargów, w konkretnych miejscach określał płatnik.

Należy w tym miejscu podkreślić, że to od podmiotu, który zawodowo i zarobkowo trudni się określoną działalnością gospodarczą (przedsiębiorcy, profesjonaliści) i który zarazem zatrudnia szereg osób, potrzebnych mu do prowadzenia działalności, należy oczekiwać szczególnej staranności, przejawiającej się m.in. w dołożeniu wszelkich starań, by jak najlepiej i jak najdokładniej, w sposób niepozostawiający miejsca na żadne wątpliwości ustalić z zatrudnianą osobą warunki wykonywania przez nią pracy, tak aby było pewne, że osoba ta wszystko w sposób należyty zrozumiała. Od profesjonalnego podmiotu gospodarczego należałoby oczekiwać, że jeżeli chciał, aby zainteresowany wykonał na jego rzecz konkretne „dzieło”, to winien opisać je w taki sposób, aby wykonawca z całą pewnością wiedział co, kiedy, w jaki sposób i za ile ma wykonać.

Sąd Okręgowy podziela pogląd, zaprezentowany przez Sąd Najwyższy w wyroku z 2 czerwca 2017 r., II UK 147/16, zgodnie z którym przedmiot umów z udziałem profesjonalisty stanowi elementarną cechę kontraktu opisanego w treści art. 627 k.c. Powinien on być oznaczony in concreto, ściśle według schematu właściwego dla danego rodzaju umowy, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności i oczywistości jego powstania z racji określonych umiejętności, cech osobistych wykonawcy. Ułomna konstrukcja przedmiotu umów nie rodzi żadnego domniemania (faktycznego ani prawnego), że chodzi wyłącznie o uzyskanie konkretnego rezultatu. Ten bowiem może być osiągnięty w toku wykonania różnych rodzajów umów. Wynika z tego, że na gruncie ubezpieczenia społecznego umowa, której przedmiot został przez profesjonalistę określony nieprecyzyjnie, nie może być kwalifikowana jako wyjątek od reguły, usprawiedliwiający fakt niepodlegania ubezpieczeniu społecznemu.

Nie bez znaczenia, dla oceny spornego stosunku zobowiązaniowego, pozostaje też fakt, że w ramach badanych umów w rzeczywistości ich świadczenie sprowadzało się do sporządzenia odpowiedniej dokumentacji technicznej w razie potrzeby płatnika. Przy czym umowę zawierano niejako z góry, nie doprecyzowując, jaką konkretnie w danym przypadku dokumentację zainteresowany będzie sporządzać i odnośnie których lokali. Charakteru zawartych „umów o dzieło” nie potwierdzało również zobowiązanie zainteresowanego w umowach, iż ma on wykonywać przeglądy okresowe instalacji solarnych, a więc czynności powtarzalne, wykonywane w ciągłości. Okoliczności te w ocenie Sądu świadczą o tym, że czynności podejmowane przez zainteresowanego były usługami, świadczonymi na zasadzie starannego działania, nie stanowiły natomiast czynności zmierzających do realizacji dzieła.

Sąd Okręgowy zważył, że w orzecznictwie podkreśla się, że umowę której przedmiotem są usługi w szerokim tego słowa znaczeniu nie można uznać za umowę o dzieło, lecz umowę o świadczenie usług, do której stosuje się odpowiednio przepisy o umowie zlecenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 9 lipca 2008 r., I PK 315/07, LEX nr 470956). W wyroku z 19 marca 2008 r. (I ACa 83/08, Lex nr 466437) Sąd Apelacyjny w Poznaniu trafnie wyjaśnił, że wykonywanie powtarzalnych czynności – usług w pewnym przedziale czasowym, nie może zostać zakwalifikowane jako umowa o dzieło z uwagi na ciągłość czynności. Podobnie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 6 kwietnia 2011 r. II UK 315/10 podkreślając, że okoliczność wykonywania umowy o współpracy mającej za przedmiot powtarzalne i takie same usługi, świadczone systematycznie, za stałym wynagrodzeniem (nawet ograniczone do danej branży), nie pozwala uznać, że są wykonywane odrębne (indywidualne) umowy o dzieło. Co prawda, wskazany wyrok Sądu Najwyższego został wydany w odmiennym stanie faktycznym – dotyczył pracy tłumacza – jednakże, zdaniem Sądu, znajdował odpowiednie odniesienie do analizowanego przypadku.

Co więcej, na podstawie całokształtu materiału dowodowego Sąd ustalił, że poprzez pracę zainteresowanego nie powstawał de facto żaden nowy, zindywidualizowany wytwór. O ile można sobie bowiem wyobrazić, że w konkretnym przypadku wykonanie pewnych prac związanych z wykonaniem projektu technicznego może stanowić dzieło w rozumieniu art. 627 k.c., to jednak w przedmiotowej sprawie płatnik (a to na nim, zgodnie z regułą wynikającą z art. 6 k.c., spoczywał ciężar dowodu, że strony zawarły umowę o dzieło) nie dowiódł, że zlecane zainteresowanemu czynności miały szczególny charakter, a wytworzony twór miał zindywidualizowane znaczenie w obrocie.

Wręcz przeciwnie – z treści spornych umów wynikało jednoznacznie, że zainteresowany miał wykonać dokumentację techniczną zgodnie z założonym standardem do bliżej niesprecyzowanych pierwotnie obiektów. Nie można więc przyjąć, aby zamawiający wymagał od wykonawców osiągnięcia konkretnego, indywidualnie oznaczonego wytworu, który poddawałby się sprawdzianowi w aspekcie wykonania umowy zgodnie z zamówieniem, a jedynie wykonania pewnych czynności, co nie przesądza o ich wykonywaniu w ramach umowy o dzieło. Z tak określonego, w spornych umowach celu nie mógł wynikać obiektywnie osiągalny i pewny rezultat. Chodziło tu jedynie o wykonanie określonych, technicznych, a nie twórczych czynności, bez względu na to jaki rezultat te czynności przyniosą. W konsekwencji, przedmiotem badanych umów była określona czynność (czynności), a nie jej wynik, co przesądza o ich kwalifikacji jako umowy starannego działania - umowy o świadczenie usług (art. 750 k.c.).

Tym samym nie można uznać, aby w analizowanym przypadku strony oznaczyły dzieło, jak wymaga tego przepis art. 627 Kodeksu cywilnego. W umowie łączącej zainteresowanego z płatnikiem nie zastrzeżono chociażby do ilu budynków projekty techniczne ma wykonać z uwzględnieniem jakich indywidualnych cech – choćby oczekiwań zamawiającego klienta, czy zgodnie z jaką specyfikacją i jaki końcowy rezultat ma zostać osiągnięty w wyniku podjętych przez zainteresowanego czynności. Taki brak kryteriów określających pożądany przez zamawiającego wynik umowy musi prowadzić, zdaniem Sądu, do wniosku, że przedmiotem zainteresowania zamawiającego było wykonywanie określonych czynności, a nie ich rezultat.

Nie jest także możliwe ustalenie, w jaki sposób sprawdzano prawidłowość przygotowania i wykonania dzieła przez zainteresowanego, a w rezultacie jakimi wadami fizycznymi mógłby być obciążany rezultat jego pracy i w oparciu o jakie kryteria należałoby oceniać wystąpienie takich ewentualnych wad. Takie określenie przedmiotu dzieła nie poddaje się zatem ocenie na istnienie wad fizycznych.

Płatnik nie określił też chociażby ogólnie swoich oczekiwań co do liczby projektów ich charakteru, nie zindywidualizował konkretnych wytycznych pochodzących od zamawiającego. Brak ustalenia w umowach tych parametrów uniemożliwia weryfikację domniemanego dzieła, pod kątem prawidłowości wykonania.

W przypadku obowiązku P. Ś. dokonania przeglądów instalacji solarnych, również nie sprecyzowano, według jakich kryteriów i oczekiwań mają zostać przeprowadzone oraz w których budynkach.

Z tych względów nie można zakwalifikować umowy zawartej z zainteresowanym jako umowy o dzieło, albowiem w ocenie Sądu, jednym z kryteriów pozwalających na odróżnienie umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług jest możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 14 grudnia 2017 r. III AUa 476/17). Sprawdzian taki jest zaś niemożliwy do przeprowadzenia, jeśli strony nie określiły w umowie cech i parametrów indywidualizujących dzieło. Taki brak kryteriów określających pożądany przez zamawiającego wynik (wytwór) umowy prowadzi do wniosku, że przedmiotem zainteresowania zamawiającego jest wykonanie określonych czynności, a nie ich rezultat.

Istotny jest również sposób określenia wysokości należnego zainteresowanemu wynagrodzenia za wykonywane czynności. W odniesieniu do umowy o dzieło istnieje związek wynagrodzenia z samym dziełem - jego wartością, a nie jak w przypadku usługi - z jej ilością, jakością i rodzajem. Generalnie wynagrodzenie z umowy o dzieło określa się w sposób ryczałtowy lub kosztorysowy. Wynagrodzenie w przypadku umów o dzieło musi być wynagrodzeniem odnoszącym się ostatecznie do określonego w umowie końcowego efektu pracy. Rezultatem nie może być przy tym czynność, a jedynie wynik tej czynności. Wysokość wypłaconego zainteresowanemu wynagrodzenia (jak i wysokość wynagrodzenia wskazanego wprost w umowie) w żadnej mierze nie pozwalała na weryfikację osiągnięcia przez zainteresowanego wskazanego w umowie rezultatu („dzieła”), którego wykonywał zainteresowany, co uzasadnia przyjęcie że miernikiem ustalonego i wypłaconego zainteresowanemu wynagrodzenia była umowa starannego działania. Wynagrodzenie ukształtowane było w sposób charakterystyczny dla umów o świadczenie usług, a nie dla umowy o dzieło, nie mając związku z żadnym konkretnym dziełem.

W opisanym stanie rzeczy Sąd Okręgowy nie miał wątpliwości, że celem zawartych przez strony umów nie było wykonanie konkretnych, z góry określonych „dzieł”. Co istotne, płatnik nie przedstawił dowodów wskazujących na okoliczność, że prace wykonywane przez zainteresowanego wykraczały poza klasycznie rozumianą usługę. Przeciwnie, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy przemawiał za uznaniem, że zainteresowany nie wytwarzał dzieł w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego.

W ocenie Sądu czynności będące przedmiotem spornych umów nie mogą być uznane za czynności przynoszące konkretny i zindywidualizowany rezultat, możliwy do obiektywnej weryfikacji. Nie jest możliwe określenie - a co więcej nie określa tego umowa - jaki rezultat materialny (rzecz, czy zespół rzeczy) lub niematerialny miałby powstać w efekcie wykonywania tych czynności (innymi słowy, co miałoby stanowić dzieło). W istocie zawarta umowa kładła nacisk nie na pożądany efekt pracy osoby je wykonującej, lecz na to, że w określonym czasie miała ona wykonać konkretne prace. To zaś sprowadza się do wniosku, że celem zawartej umowy było wykonanie przez zainteresowanego ogólnie pojętych czynności, a nie określony rezultat tych czynności. Takiemu zobowiązaniu nie można przypisać cech essentialia negotii umowy o dzieło, a oczekiwania stron towarzyszące zawieraniu i wykonywaniu tej umowy nazywanej przez strony umową o dzieło, mogły się zrealizować wyłącznie jako elementy innej umowy - umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, które są regulowane w art. 750 k.c.

Tym samym, w ocenie Sądu, czynności podlegające ocenie w niniejszym postępowaniu były realizowane w ramach umów starannego działania, mających charakter umowy zlecenia (umowy o świadczenie usług). Treścią zobowiązania zainteresowanego nie był konkretny wynik odpowiadający pewnym z góry ustalonym warunkom, lecz wykonywanie określonych czynności wynikających z realizowanych przez płatnika usług. Za wykonane czynności zainteresowany otrzymał umówione wynagrodzenie.

Zdaniem Sądu, nie można każdego wyniku, określonych czynności wykonanych przez daną osobę sprowadzać do dzieła na gruncie prawa cywilnego i prawa ubezpieczeń społecznych, które nie rodzi obowiązku zapłaty składek na te ubezpieczenia. Dzieło takie bowiem ma przynieść trwały efekt i jednocześnie ma mieć, w pewnym stopniu, niepowtarzalny charakter.

Wobec powyższego, wykonywane przez zainteresowanego czynności na podstawie zakwestionowanych umów, rodziły dla niego tytuł do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, na podstawie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie, jako bezzasadne.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018r., poz. 265).